

10. Přílohy

Na tomto místě přikládáme jako ukázkou přepis jednoho z pěti rozhovorů. Vybrali jsme příklad, který považujeme za dostatečně ilustrativní. Je to rozhovor s matkou, kterou v empirické části naší práce označujeme pod písmenem (L). Všechna křestní jména a příjmení byla v tomto textu změněna. Pod zkratkou „T“ vystupuje v rozhovoru terapeutka. A pod zkratkou „K“ matka (L).

T: *„Máme na sebe tak čtyřicet minut. My se vás chceme zeptat na nějaký věci. Pak bude i prostor na to, se zeptat, jak u nás funguje Lukáš. To, na co se ptáme první je, jestli bere Lukáš nějaký léky“.*

K: *„No jako. Klasický chemický ne. On má u paní psycholožce Novákové. On má takový. Jeden lék. Ten je udělanej z jeho moči“.*

T: *„To jsou nějaký homeopatika“?*

K: *„To jsou nějaký kapičky. Jmenuje se to Urodot a je to jako z jeho moči. A už má asi čtvrtou lahvičku. A paní doktorka říkala, že mu chce udělat něco z krve. Tomuhle moc nerozumím. Ale tohle je na bázi toho, že spoustu problémů vzniká z hlediska imunity. A že to je na imunitu. Pak má homeopatický kuličky. A pak má něco ještě nějaký...vápník. Na posílení mozku. Ale klasickou chemii nemá“.*

T: *„Takže ten Urodot je autoimunitní lék na míru. A pak jsou tam homeopatika. A na co to bere“.*

K: *„Já bych řekla, že to je na celý ten jeho stav“.*

T: *„Na ten neklid“?*

K: *„No“.*

T: *„Jo, že teda na zvládání těch impulzů“.*

K: *„Na posílení mozku. Pak má ještě na špatný sny. A má mě říct, kdy se mu zdaj. Ale to mi nikdy neřekne. A pak měl ještě, když by se mu ve škole zdálo, že se mu děje nějaký příkoří. Ale on zase takhle sdílnej není. Sám nic neřekne“.*

T: *„A zeptám se, tady k tý paní doktorce chodíte jak často“?*

K: „*Já bych řekla jednou za dva měsíce*“.

T: „*Takže má tyhle léky a je to spíš průběžná kontrola*“.

K: „*Vždy je tam hodinová konzultace. On si tam hraje. My se bavíme. A ona se ho na něco zeptá. Nebo i vyzoruje to jeho chování*“.

T: „*Dobře. Děkuju. A další otázka. Jak se Lukáš má ve skupině. Jak o tom mluví*“.

K: „*On o tom moc nemluví. On to bere, že sem musí. Jak jsem říkala. Nadšenej on moc...on o tom nehovoří*“.

T: „*Myslíte, že to má jako povinnost. Než že by byl nadšenej*“.

K: „*No*“.

T: „*A když o tom výjimečně něco řekne*“?

K: „*No on o tom nějak zvlášť jako nemluví. Bere to, jak jsem říkala. Jeho postoje jsou víc jako negativistický, nebo že je nuda. Včera jsem myslela, že to bude hrozný. Když jsme čekali, tak byl otrávenej. A říkala jste, že byl dobrej. U něho se to těžko. První reakce je vždy záporná. On nemá takovou tu radost*“.

T: „*On hodně mluví o nudě. To je věc, které on se hodně bojí. A o nudě často mluví. Že když se toho málo děje, tak on se nudí. A nuda pro něj znamená nebezpečí, že bude zlobit. On to jednou hezky fakt na svůj věk reflektoval. Když jednou se schovával do mikiny a my se ho ptali, co se děje. Já když se nudím tak abych nezlobil, tak se takhle schovám. A to mi pomáhá to zvládnout. V ten moment kdy bych tohle neudělal, tak bych začal zlobit. Ted' to na mě leze. Takhle já to dokážu stopnout*“.

K: „*On má, když jedeme na chalupu, nebo v tramvaji. Na všechno říká nuda. Říkám. Koukej se ven. A když mu řeknete, vem si knížku a čti si. Tak on taky řekne nuda*“.

T: „*Ted' je otázka co on tím myslí*“.

K: „*Jako já nevím. Říkám, půjdeme na výlet. A už jenom to, že jde cestou. Tak se těžko dá něco dělat. A on furt má potřebu*“.

T: „*Potřebuje činnost*“.

T: „Myslím, že všechno co se opakuje, nebo co...“

K: „Někdy je to hodně vyčerpávající. Protože nevíte, co mu máte nabídnout“.

T: „Jo, nevíte, co máte nabídnout“.

K: „On není ani tak, že by pobíhal, ale on potřebuje pořád něco tvořit. I když pak třeba zaleze. A nejdnou si hraje nad něčím co je svým způsobem jednotvárný“.

T: „Třeba stavění“.

K: „Nebo teď prodává zkameněliny. Máte blok a z toho vytesáváte dinosaura. Tak od toho ho zase nemůžeme odtrhnout. Tam je napsáno, že zábava vydrží týdny a jemu to vydrží pár hodin. Protože ho od toho nemůžete odtrhnout“.

K: „Spíš furt potřebuje něco vytvářet“.

T: „A jak jsme se ptali, když sem chodí rád“.

K: „Já s ním nejdu. Já si ho přebírám před poradnou. Manžel nebo babička s ním sjíždí dolů“.

T: „Jaký jsou pro vás rodičovské skupiny“.

K: „Ale tak rodičovské skupiny jsou milí a člověk aspoň vidí, že v tom není sám. Některý věci vidí, že jsou ještě horší, než má on sám. Takže je to uvolňující, že vidíte, že se něco děje nebo že někdo má zase jiný problémy než máte vy. Něco se dozvíte. Něco vám pomůže i k tomu svému. Takže jsou dobrý“.

T: „Je něco co byste tam potřebovala? Ať už jinou formu...“

K: „Já si myslím, že je to takový zajímavý. Někdy se nedostanete ke slovu. Jindy se dostanete“.

T: „Ale máte pocit, že prostoru je pro vás dost...“

K: „Když chci tak se přihlásím“.

T: „Je nějaký téma, který by vás zajímalo“.

K: „No to ani ne. Já jsem nepřišla na to, jak ho nějakým způsobem zvládnout. Já jsem načetla i spoustu knížek. Tam si člověk odleví, ale nevím, co s ním mám dělat. A když něco děláme. Tak potom máme problémy v té škole“.

T: „Znamená to, že doma to nějak...“

K: „Doma mám lehčí situaci, že tam nemá moc rušivých elementů. Že to není jako mezi těma dětma. Těžko může radit paní učitelce, co sním má ona dělat ve škole“.

T: „Jak to vypadá ve škole“.

K: „No jak to vypadá...“

T: „Je to stejný“.

K: „Minulý týden jsme chytly tři modrý smajlíky. Což se dalo očekávat. Protože byly vánoční prázdniny. Takže než se adaptoval“.

T: „Modrý jsou ty prostřední“.

K: „Modrý jsou ty nejhorší. No a paní učitelka. On většinou mívá jednoho za týden. Minulý týden dostal tři. Když bude mít tři, dostane výtku. A tu dostal za nerespektování pokynů. A paní učitelka se mě zeptá, co s ním uděláte doma, když dostanete tu výtku. Ale to vykřikování s ním neřeším. Kdyby tam měl třeba fyzický napadení, tak to říkám to mě vadí, ale říkám některý...mě přijde, že ho nemůže trestat. Některý poznámky paní učitelky, to mi přijde, že ona ho k tomu trochu vyprovokuje a pak mu dá poznámku. Dvakrát se nám podařilo napsat úkol, ale jinej a paní učitelka mu to přeškrtila a napsala mu, nedává pozor. A co on udělal, rozčílil se a začal metat kolem sebe. On nemá problémy. Zapisuje si ty úkoly. Ale já se v tom nevyznám. Manžel tím, že to učí, tak se v tom aspoň trochu vyzná...“

T: „Má Lukáš notýsek“.

K: „Má“.

T: „Já myslím, že si ho bude muset držet dlouho“.

K: „No...“

T: „I když budou ostatní děti od toho ustupovat“.

K: „*On ho má, ale paní učitelka řekla, že mu ho kontrolovat nebude. Většinou to zvládneme. Ale teď se nám dvakrát podařilo, že si to zapsal špatně*“.

T: „*No nicméně mi to přijde. To bych paní učitelku zkusila poprosit, kdyby to zkontrolovala. Protože Lukášovi by to fakt ještě pomohlo. Kdyby to zkontrolovala*“.

K: „*Jenže ona řekne, že na to nemá čas*“.

T: „*Myslím si, že je ještě malej na to. A tím jak vypíná tu pozornost. Tak pak přesně. Udělá jinej úkol. A on je chytřej, a je škoda, aby takhle*...“

T: „*A on tu frustraci špatně unáší*“.

K: „*Tam je problém toho, že jemu vytknete něco, on spustí. Jsem debil blbec. Tam mu třeba něco říkáte třikrát. Pak mu to řeknete. Dyt' jsem šel zrovna dělat tohle*“.

T: „*Mě napadá to, že budeme koncem ledna... nabízíme paním učitelkám ten seminář. Pokud by paní učitelka přišla, tak budeme rádi. Zároveň tak jak jste se o tom s ní bavila. Že to je náročný. Tak mi nabízíme to, když přijde sem do poradny, tak že to proberme*“.

K: „*Já nevím. Ale spíš nepřijde*“.

T: „*Tak uvidíme. Když přijde a bude pro ni tahle věc téma, tak já za sebe bych tohle podpořila*...“

K: „*Já jsem taky říkala, že to je dobrý. Člověk se o něco snaží tady i v rodině, a když není ta vazba ke škole, tak je to problém. Ona ví, že on to dokáže být hodný, ale tím pádem, že on to dokáže, tak ona vychází z toho, že ho doma rozmazlujeme a že mu vycházíme vstříc. No ono to je jako že bysme mu vycházeli vstříc. Tak ho nebudu hnát do situace*“.

T: „*Mě tam napadá ta odolnost vůči tomu stresu. On opravdu, jak jsem ho chválila. On se snaží tu situaci unést. Držet se neudělat něco. Ale stojí ho to hodně sil. A pak stačí malá rozbuška. On je velmi šikovnej. Ale jeho sebevědomí*“.

K: „*Stačí málo a on spustí. Jsem debil, sem to nezvládl. Nebo okolo sebe začne házet. No měli jsme tam nějaký ten konflikt. A někdy si myslím, že i ty děti vycítěj, čím ho vytočej. Ten hlavní důvod tenkrát byl, proč on vrazil do spolužáka. A on spad na*

hranu stolu na hlavu. Ale on vysvětloval, že hráli s míčem a on chtěl, aby mu přihrál, a on mu nepřihrál. Ale je to jeho interpretace. Já jsem u toho nebyla“.

T: „Věřím on je víc impulzivní. A tak jak. On někdy jede hodně rychle. Takže to může být překotně urputný. Někdy je rychlejší. Co mě ještě napadá. Jak je Lukáš velmi chytrý. Tak on ke všemu má co říct. A myslím, že v mnoha oblastech se dobře orientuje. Co může pro tu školu složitý a pro paní učitelku náročný. Že on jak to ví a je rád. Tak to bude vykřikovat. A zároveň vyžaduje dost pozornosti. Jako hodně na sebe stahuje pozornost. Všechno ví. A i když jedem ty komunitní kruhy. Kdo jak se má. Tak on hned chce sám, dopoví a už je pro něj těžší poslouchat ostatní. Ale jak mu to běží v hlavě. Tak ke každému má tisíc věcí. A jak se mu to spojí s vlastním prožíváním. Tak s paní učitelkou mě napadla věc. Jestli by si nemohli vyladit, že nemůže vždycky říct, ale může to třeba napsat. Nebo nějaký znamení, že si vezme do ruky míček. A paní učitelka udiví, že to Lukáš ví, ale nebude jí to rušit v té výuce. Ale musí být paní učitelka s Lukášem napojená“.

K: „Já teda nevím. Oni jedou na školu v přírodě. A on bude u manžela. Ale chci zkusit. On se nebude přetvařovat. Jestli by ho manžel...uvidí, jak se chová. Jestli by to nešlo vypořádat. Jestli to dělá schválně. Jestli se s ním nedá komunikovat“.

T: „Já si myslím, že on to nedělá schválně a že on si může vybrat. Tak on by to chování chtěl stopnout a velmi se snaží. U Lukáše to není cílený, že by to dělal schválně. Někdo to je schopnej zastavit. Takže myslím, že to bude dobrá zkušenost“.

K: „No, aby ho viděl v té třídě. On nestíhá desetiminutovky v limitu. Takže jako nevím no. Některý věci prostě jestli by se dalo vypořádat, kdy už to na něho jde. A něčím ho poslat. Paní učitelka říká, že toleruje, že chodí po třídě, že jde zalívat kytku“.

T: „Což je dobře. On by se měl naučit, kdy to na něj jde“.

K: „On říkal, že jde do školy A že se mu tam nechce. Já říkám proč. A on, že tam bude muset čtyřicet pět minut sedět“.

T: „Proč nejde na školu v přírodě“.

K: „No ona to je zimní škola v přírodě. A je to finančně náročný. A on, než se oblíkne. Já vím, že to je možná blbý z mého hlediska. Na letní školy jezdí. Ale na tu

zimní, která je o trošku náročnější. Jednak tohle a jednak i finance. Ale tady jsem to potom. Když jsem to viděla. Loni to měl trochu podmíněčně. Na tom svahu. Oblíknout se do přezkáců. Do zimního. Tak jsem to radši potom sama odpískala. Na letní to jo. V létě byly dvakrát“.

T: „A jak to vidí Lukáš. Není to pro něj trest“?

K: „Ne. Nebere to tak, ale tvrdí, že k tátovi nechce. Ale letos nejede víc dětí. Nebo mi potom o jarních prázdninách. Pojedeme na hory k babičce. Takže ne že by tím trpěl. Nestěžoval si“.

T: „Je něco, co byste se vy chtěla zeptat nás“.

K: „Já jsem takhle. Mě by zajímalo v té skupině, jak reaguje, jestli nezlobí. Jsem celkem potěšena. S ním je to. On je fakticky. On vám vymluví díru do hlavy“.

T: „On potřebuje hodně pozornosti“.

K: „Co má rád. To docela poslouchá...Hurvínka. To si sedne, dá si sluchátka. Ale sám. Nevím, jestli má problémy. Nechte. K tomu aby si. Nějaký ty encyklopedie. To si prohlídne. Ale aby si sám vzal knížku. Tak to teda řekne, že si něco přečte. Oni maj Děti z Bulerbinu. Talk to ho paní učitelka pochválila, tak to má přehled. Tak to je opravdu dobrej“.

T: „Vy jste to zmínila. Lukáš chce tu pozornost, ale zároveň pro něj je ta pochvala hodně důležitá. Nevím, jak to s paní učitelkou maj“.

K: „Ona řekne, že ho nemůže pořád chválit. Paní učitelka pořád argumentuje tím, že co na to řeknou ty druhý“.

T: „Jako rozumím tomu, že chválit Lukáš pětkrát v hodině. Protože ostatní děti by se pak mohli cítit, že je dost nechváli. Že se dají najít formy. Že se nějak s Lukášem potkají pohledem. Ale možná je to o tom nastavení“.

T: „Možná je to o tom, že když on vidí, že někdy dokáže být skvělej. Ale to je podstata toho znevýhodnění. Někdy je to horší den. Někdy je to dobrej den. A jenom to chce porovnat ty dobrý dny“.

K: „A pak má problémy v tělocviku“.

T: „*Tam se zesílí ten neklid*“.

K: „*On neumí skákat přes švihadlo*“.

T: „*A paní učitelka třídní je i tělocvikářka*“.

K: „*No a manžel je tělocvikář. A ona to neumí rozdýchat dvojnásob. Na šplh se bojí. A u toho švihadla já nevím. On teda neumí jezdit na kole. Protože se nedokáže soustředit. On je klasickéj vesničko má středisková Hrušínský. On se kochá. On jednou šlápne a pak začne mluvit. On se nejlíp cítí v bazénu. On chodí s manželem plavat. A tam je šťastný. To mu jde. Ale tohleto mu nejde. U toho šplhu říká, že se bojí. A tam jestli mu nejde ta koordinace ruce nohy. Na ruční práce na výtvarku nebo to, na to je šikovnej, ale s ním má problém*“.

T: „*Já jsem do osmé třídy nešplhala*“.

K: „*Ona je víc sportovně založená. A přijde jí to nepochopitelný*“.

K: „*Proti paní učitelce neřekne. Nebo že by nešel do školy. To jenom, že ráno nechce vstávat*“.

T: „*Dobryj je že fungujou ty smajlíci*“.

K: „*Ted' jsme měli ty tři*“.

T: „*A Lukáš se v tom dobře orientuje. Lukáš říkal, že chce mít co nejmíň mračounů*“.

K: „*Ale říkám většinou má ten jeden do týdne. To je zase dobrý. Protože hodný dítě z něho neuděláme. A je to kluk. Takže se nedá počítat, že bude sedět a nebude se projevovat*“.

T: „*Myslím, že se dají korigovat ty drobnosti. Ale nikdo nedokáže udělat cvak, aby se soustředil celou hodinu*“.

K: „*Mám jen strach, aby mu na úkor tohodle neutíkalo učivo. Ty chyby jsou z nepozornosti a ne z toho, že to nechápe*“.

T: „*Aby to paní učitelka rozlišovala*“.

T: „*Ono asi hodně půjde o tu motivaci. Tak jak jste dávala ten příklad. A fakt asi věří tomu*“.

K: „*Ne z toho co jsme vyčetli...*“

T: „*Myslím si, že to je pak demotivující, jak se splet v tom úkolu*“.

K: „*Já chápu, ale zase nebylo to, že by se na to vykašlal, že to udělal. Ale bohužel se splet*“.

T: „*A nemáte třeba týdenní plány. Že rodič dostane mailem, co se bude v týdnu dělat*“.

K: „*Ne*“.

T: „*Ne*“.

K: „*Ne že by dávala hodně úkolů, ale občas se stane. Paní učitelka má ještě problémy v tom, že on s ní nekomunikuje. Nespolupracuje, dodělá doma. On se zasekne a ona ho nepřiměje k tomu, aby to vypracoval. A ty domácí úkoly ty psací mu dělaj hodně problémy. Protože on to někdo napíše za pět minut, tak on to píše patnáct minut. A jak říká manžel, tak oni hodně přetahují přes přestávky. A je to tam hektičtější*“.

T: „*To on potřebuje vypnout a prolítnout se*“.

K: „*Jakmile je nervózní paní učitelka i on, tak dojde ke konfliktu*“.

T: „*Tak to s tím, že Jana Černá bude dál chodit do školy. Na příště si klidně dojednat společnou schůzku a říct si jak to vypadá, jestli je něco potřeba. Podpořit v tom chválení*“.